

[Ole Henriksen.]

Jeg er glad for alle blomsterne fra kristeligt folkeparti. Jeg vil ikke sige, at SF er gået ind i rækkerne af partier, som ønsker restriktioner og indgreb i overenskomsterne, men vi vil i hvert fald fastslå, at dette for os først og fremmest er et beskæftigelsesforslag. Det er ud fra dette, forslaget skal vurderes, også under det kommende udvalgsarbejde.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Ganske kort: jeg er normalt overordentlig enig med hr. Bolvig og plejer at glæde mig over, at hr. Bolvigs særlige kendskab til arbejdsmarkedsforhold og erhvervsforhold giver baggrund for denne enighed.

Men jeg er ikke enig med hr. Bolvig i hans bemærkninger i dag, når han udtrykker en så ubetinget glæde over et af folketinget gennemført forbud mod overarbejde, og når han endda overtrumfer SF ved at anbefale, at vi også vurderer et tilsvarende hurtigt forbud mod akkordarbejde. Jeg kan ikke modsætte mig at være med i en sådan vurdering, hr. Bolvig; får jeg en henvendelse derom fra arbejdsmarkedsudvalget, skal jeg bidrage, så godt jeg kan.

Når vi nu taler om at vurdere, så er jeg nødt til at bede hr. Bolvig vurdere, hvad han lagde i sin og sit partis tilslutning til, at vi for få uger siden ophøjede et mæglingforslag til lov, der betyder, at parterne nu har overenskomster for en 2-årig periode. Vi kan da ikke for nogle ganske få uger siden anerkende eksistensen af nogle 2-årige overenskomster, for så nu at sige, at dem skal vi nu drage ud og lave om. Jeg håber heller ikke, at det er hr. Ole Henriksens holdning, men all right, han tog ikke samme del i dette. Hans begejstring for indgreb er knyttet til denne og andre sager, ikke til den anden.

Hr. Ole Henriksen siger, at vi dog vel kan give en henstilling, og så fortsætter han: ja men jeg ved, at indtil for få uger siden arbejdede arbejdsmarkedets parter intenst på at søge dette problem løst. Hvilket formål skulle en henstilling så have, når hr. Ole Henriksen selv gør opmærksom på, at han er vidende om, at det har været inddraget som et aktuelt og væsentligt problem i de overenskomstforhandlinger, der nu netop er afsluttet?

Så ville jeg ikke have sagt noget til hr. Voigt, for det synes jeg ikke at hr. Voigts indlæg berettigede til, hvis ikke jeg alligevel var på talerstolen, men nu er jeg her, og så den lille ven-

lighed, at når hr. Voigt siger: vi har kun ét eneste råprodukt, vore næver, så går jeg ud fra, at hr. Voigt alene taler på fremskridtspartiets vegne. Dette samfund eksisterer dog også i kraft af en vis anvendelse af uddannelse og åndsevner, men jeg har ikke noget imod, at vi andre reserverer det til vore områder.

Bolvig (RV):

Jeg vil gerne takke ministeren for de smukke bemærkninger til mig, og når ministeren korrekser mig, må jeg naturligvis ydmygt bøje nakken.

Jeg sagde, at jeg synes, det i denne situation var rimeligt, at vi vurderede virkningerne af et forbud mod overarbejde, at vi i denne situation vurderede virkningerne af et forbud mod akkordarbejde. Jeg regner med, det vil tage megen tid at vurdere disse virkninger. Hvis vi efter en vurdering finder frem til, at det vil være væsentligt, så har vi altså to år, hr. minister, inden folketinget næste gang skal ophøje et overenskomstforslag til lov, dvs. at om to år står vi i den situation, at det kan indgå i vort materiale, at akkordarbejde eller overarbejde eventuelt ikke længere er tilladt.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Kun den meget korte bemærkning, at næste gang skulle parterne meget gerne løse deres overenskomstproblemer selv.

Hiermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om midlertidig indbetaling fra staten til Arbejdsmarkedets Tillægspension af visse dyrtidsportioner.

(Lovforslag nr. L 165. Fremsat 22/4 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de 2 følgende på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Medlemskredsen, bestyrelsens sammensætning, fondsanbringelsen m. v.)

(Lovforslag nr. L 166. Fremsat 22/4 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension.

(Lovforslag nr. L 167. Fremsat 22/4 77).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Erling Dinesen (S):

Jeg kan anbefale de foreliggende forslag, der dels er en opfyldning af folketingsbeslutningen af den 20. august 1976, altså det, der havde forbindelse med augustforliget, dels andre forslag, som det af ATPs ledelse – og det vil i realiteten sige arbejdsmarkedets parter – er fundet hensigtsmæssigt at søge gennemført. Jeg synes, at det drejer sig om rigtige og fornuftige forslag.

Det principielle indkomstpolitiske, der ligger i forslaget om overskydende dyrtidsportioners indbetaling af staten til ATP, må som bekendt ses i sammenhæng med den alvorlige økonomiske og beskæftigelsesmæssige situation, vi befinder os i. Nu er det sådan, at forslaget har et klart omkostningsdæpende sigte til gavn for beskæftigelsen, og den foreslåede ordning sikrer videre, at også disse dyrtidsportioner kommer lønmodtagerne til gode.

Det er i øvrigt sådan, at folketingsbelutningen af den 20. august forudsætter, at udbetalingen til lønmodtagerne skal foregå sammen med den øvrige ATP-pension.

Jeg synes, vi bør følge henstillingen fra arbejdsmarkedets parter om at vente med at tage endelig stilling hertil, indtil vi ser, hvor mange dyrtidsportioner det kommer til at dreje sig om, og jeg mener også, at det er vigtigt at få nærmere kendskab til indholdet af en kommende pensionsreform, før spørgsmålet bliver endeligt afklaret. Det afgørende i denne sag er jo, at lønmodtagerne bliver sikret de indbetalte penge, og det vil ske.

De særlige problemer for personer over 67 år, der ikke indbetales bidrag for, søger man løst på en måde, der sikrer dem samme rettigheder som andre lønmodtagere. Det er naturligt. Man kan så rejse spørgsmålet: hvorledes og hvornår vil udbetalingen finde sted? Det spørgsmål vil jeg for så vidt også gerne

stille her, jeg behøver ikke at få svar på det i dag, det kan vi få i udvalget. Der er lidt problemer i forbindelse med det, men jeg går ud fra, at arbejdsministeren i dag eller på et senere tidspunkt vil være i stand til at svare på spørgsmålet.

Hvad angår forslagene om ændring i selve ATP-loven, finder jeg det især betydningsfuldt, at aldersgrænsen nedsættes fra 18 til 16 år. Jeg tror ikke, jeg røber nogen hemmelighed, når jeg føjer til, at det er et længe næret ønske, der med dette forslag nu imødekommes. Det kommer både lærlinge og andre grupper til gode, og derfor er jeg glad for, at denne indstilling kommer fra ATPs bestyrelse i sammenhæng med de andre forslag.

Jeg synes også, det er konsekvent at nedsætte minimumsbeskæftigelseskravet for medlemskab af ATP fra 15 timer til 10 timer ugentlig. Det er naturligt bl. a. på grund af den generelle nedsættelse af arbejdstiden, som har fundet sted siden 1964; vi havde på daværende tidspunkt en arbejdsuge på 45 timer, og den er siden nedsat, som alle ved, til 40 timer. Forholdet er videre det, at deltidsarbejde og korttidsarbejde jo vinder stigende udbredelse, og jeg mener, det må være rimeligt, at også disse grupper får mulighed for at optjene pensionsrettigheder.

En lille ting, som jeg lige vil nævne, er, at grænsen på de 300 kr. for udbetaling af pension ophæves, noget jeg er meget enig i. Jeg har selv haft lejlighed til adskillige gange at konstatere, hvor megen irritation, hvor mange sager der har været omkring denne regel. Jeg er også enig i den tredeling af bidragssatserne, som er foreslået.

Den offentlige sektor – som jo, det fremgår også af bemærkningerne til forslaget, repræsenterer omkring 30 pct. af samtlige lønmodtagere her i landet – har hidtil kun været repræsenteret i ATPs repræsentantskab, men altså ikke i bestyrelsen. Det finder jeg ligesom arbejdsmarkedets parter ikke er rimeligt, og derfor er jeg også tilfreds med forslaget om, at både arbejdsgiver- og lønmodtagersiden nu repræsenteres i ATPs bestyrelse.

Det er i øvrigt almindelig kendt, går jeg ud fra, at den overvejende del af ATPs midler er anbragt i obligationer, og det har været en særdeles nyttig anbringelse igennem årene. Efter de gældende regler er det jo sådan, at kun 15 pct. af ATPs formue kan anbringes i aktier. Det har meget ofte været kritiseret, bl. a. på

[Erling Dinesen.]

baggrund af behovet for investeringer i erhvervslivet, og de 15 pct. er jo ikke engang udnyttet. Nu foreslås de 15 pct. forhøjet til 25 pct. Det finder jeg er en rigtig og en sund udvikling, som der er en rimelig baggrund for, så meget mere som sikkerheden for ATP-midlerne ikke antastes – det må den jo heller ikke, når det drejer sig om pensionsformål. Den antastes ikke, da man fører en forsigtig investeringspolitik, som bl. a. betyder, at det er begrænset, hvor meget der kan investeres i den enkelte virksomhed.

De øvrige forslag om ændringer er af mere teknisk eller redaktionel natur. Dem skal jeg ikke omtale. Jeg skal kun ganske kort anbefale finansministerens forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandspension, som jo alene går ud på, at pensionerne fortsat dyrtidsreguleres på normal vis. Det, jeg sluttelig vil udtrykke ønsket om, det er en hurtig og velvillig behandling af forslagene her i tinget.

Nauerby (FP):

De tre lovforslag, vi her har til behandling, er alle lovændringer, som er resultatet af augustforliget til opfølgning af folketingsbeslutning af 20. august 1976 om indkomstpolitik for årene 1977–78 og 1978–79.

Fremskridtspartiet var ikke medvirkende til vedtagelse af augustforliget og har derfor heller ikke nogen forpligtigelse til at gå ind for disse lovændringer, som her er foreslået. Fremskridtspartiet mener ikke, at den rigtige løsning på vort lands alvorlige økonomiske problemer og arbejdsløshedssituationen er, at en del af lønindtægterne og arbejdsgiverens lønudgifter udbetales i den ene eller anden form for fondsdannelser til senere udbetaling. Her er tale om at inddrage dyrtidsportioner i ATP-fonden til senere udbetaling.

Det kunne være ønskeligt, at udbetalings-tidspunktet fremgik af lovforslaget, i stedet for at det, som det fremgår af lovforslag nr. L 165, § 6, pålægges bestyrelsen for ATP inden 1. oktober 1979 at afgive indstilling til arbejdsministeren herom, hvorefter man lader det til den tid siddende folketing tage stilling til midlernes udbetaling.

Lovforslag nr. L. 166 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension udvider personkredsen til nu også at omfatte de 16–18 årige og samtidig omfatte lærlinge. Det vil sige, at der bliver tale om en yderligere løn-

udgift for arbejdsgiverne netop på det område. For et øjeblik siden behandlede vi lovforslag, som skulle bringe flere unge i arbejde.

Fremskridtspartiet er generelt imod, man laver særordninger på pensionsområdet. Det er fremskridtspartiets opfattelse, at uanset tidligere beskæftigelse har man, når man når pensionsalderen, ret til ensartede og tilstrækkelig store pensioner, så man kan være sikker på at få en økonomisk tryk alderdom.

Jeg skal blot føje til, at fremskridtspartiet under udvalgsbehandlingen i arbejdsmarkedsudvalget vil stille en række spørgsmål i forbindelse med de her fremsatte lovforslag og i øvrigt deltage i et grundigt udvalgsarbejde, for at vi kan få lavet disse ATP-ordninger så gode, som det er muligt, så længe vi skal have den slags særordninger.

Johan Philipsen (V):

De tre forslag er jo en udmøntning af en aftale i augustforliget, som venstre ikke er deltager i, og jeg skal her meddele, at venstre ikke vil medvirke til disse lovforslags gennemførelse.

Jeg skal kun knytte nogle få bemærkninger til forslagernes virkninger, og der er jo flere. Den første er den, at når der kun kommer én dyrtidsportion pr. halvår til udbetaling i 2 år, så virker det som en dæmpning af omkostningerne her i landet. Så vidt så godt. Men under de gældende forhold er resten unægtelig et optisk bedrag. For når staten har underskud og må låne, så ændres forholdene på kapitalmarkedet jo ikke ved, at man lader ATP købe obligationer og aktier for næsten de samme penge. Det er og bliver en situation, hvor man i en vis forstand udsteder en veksler, som de fremtidige skatteydere skal indfri. Værdien for lønmodtagerne er relativt problematisk, al den stund hovedparten af indtægtsmassen i dette land jo vedrører lønmodtagerne. Det, der sker ved forslagene, er bl. a., at der sker en forskydning fra de nuværende lønmodtagere til de fremtidige.

Jeg skal endvidere meddele, at venstre er modstander af den ændring, der sker i adgangen til at købe aktier, hvor man hæver grænsen fra 15 pct. til 25 pct. af beløbene. For trods al besværet med at skaffe risikovillig kapital i dette land er obligationsmarkedet alligevel det område, der er mest nødlidende.

Vi er endvidere modstandere af de foreslåede ændringer af bestyrelsens sammensætning, som ikke behøver at betyde en ændring i

[Johan Philipsen.]

den førte politik, men som muliggør senere ændringer i politikken. Forslagene er i grunden et typisk eksempel fra dagens Danmark. Man må nok erkende, at Danmark er i vanskeligheder, men de løsninger, vi kommer frem til, bærer i vid udstrækning præg af, at noget vil vise sig i de kommende år. Denne tro, at noget bedre vil vise sig, deler venstre ikke.

Ninn-Hansen (KF):

Under behandlingen af forslag til lov om forlængelse af visse kollektive overenskomster, altså ved ophøjelsen af mæglingsforslaget til lov, havde jeg lejlighed til at gøre nogle bemærkninger om ATP-lovgivningen. Jeg kan henvise hertil og også henvise til den drøftelse, der fandt sted ved den lejlighed med arbejdsministeren, der bevirkede en enighed omkring denne lovgivning.

Jeg er glad for, at det forslag, vi havde nogle indvendinger imod, nemlig forslaget om at forhøje andelen i de enkelte aktieselskaber fra 15 til 20 pct., ikke er med i dette lovforslag.

Jeg mener også at kunne fastslå, at den ordning, som her foreslås gennemført, og som vi er tilhænger af, gælder for de to år, og der er intet fastlagt om, hvad der skal ske, når 2 års perioden er udløbet. Det er altså et forhandlingsspørgsmål imellem parterne til den tid. Det må ligge ganske fast, hvad jeg også går ud fra at arbejdsministeren kan bekræfte.

Med hensyn til de øvrige forslag om ændringer i lovgivningen skal jeg ikke gøre bemærkninger. Da vi i august måned traf aftalen med regeringen om den omkostningsdæmpende politik, lagde det konservative folkeparti vægt på, at de to parter på arbejdsmarkedet blev hørt om sagen, og her foreligger jo en indstilling fra bestyrelsen, hvor parterne på arbejdsmarkedet er repræsenteret. Det, der er foreslået med hensyn til ændringen af bestyrelsen, har altså tilslutning såvel hos arbejdsgivere som hos LO. Det samme er tilfældet med de ændringer, der foreslås vedrørende grænsen og andre spørgsmål.

Da vi mener, at det er naturligt og rigtigt som et led i en omkostningsdæmpende politik at hindre, at virksomhederne skal udbetale disse ekstra dyrtidsportioner, der måske kan blive tale om, finder vi den her foreslåede ordning rigtig. Desuden er det en aftale, og regeringen ved jo, at når der er truffet en aftale med os,

så kan man også regne med, at vi deltager i dens gennemførelse.

Jeg tror, det er rigtigt at få gennemført lovforslagene så hurtigt som muligt, og håber, at også andre i arbejdsmarkedsudvalget vil medvirke til, at vi meget snart får denne lovgivning gennemført.

Lindinger (CD):

Så længe det i dette land er nødvendigt at føre indkomstpolitik, vil centrum-demokraterne også være med til at eksekvere alle de naturlige konsekvenser heraf. Det er derfor ganske naturligt, at vi som deltagere i augustforliget ved den kommende udvalgsbehandling vil støtte de foreliggende lovforslag.

Ole Henriksen (SF):

De foreliggende forslag er jo, som det er sagt heroppe flere gange, et produkt af augustforliget, og vi er ikke i stand til at støtte gennemførelse af sådanne lovforslag, idet vi er modstandere af den del af augustforliget, som netop berører indgrebene over for dyrtidsportionerne til lønmodtagerne.

Med hensyn til de ændringer, der er foreslået i loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension, vil jeg komme med den bemærkning, at vi ikke kan se, at der i den bestyrelse, som skal lede ATP-fonden, skal være arbejdsgivere med. Vi må konstatere, at de penge, der er i denne fond, er lønmodtagernes penge, og vi kan altså ikke se, hvorfor arbejdsgiverne skal være med til at styre denne fond og være med til at bestemme, hvordan investeringerne skal finde sted osv. Det er altså ting, som vi fortsat vil vende os imod.

Men jeg kan da sige, at vi vil være positive over for udvidelsen af mulighederne for aktiekøb i stedet for at hobe obligationer op i tonsvis, eller hvor meget det nu kan være.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg erindrer, at ministeren under behandlingen af et af de tidligere forslag i dag var så venlig at spørge hr. Kurt Hansen, om han havde fulgt med i det, statsministeren sagde i formiddags. Jeg vil godt sige til hr. Erling Dinesen, at det, statsministeren sagde i formiddags, det var, at indkomstpolitik måtte ikke alene være lønpolitik. Når der derfor er tale om, at disse forslag skulle være omkostningsdæmpende, så må vi vel hellere bruge det rette ord også her og sige, de er løndæmpende.

[Jørgen Jensen.]

Det er alene det, der ligger i disse forslag, og det er også det, der er meningen med dem. Det betyder løntilbageholdenhed. Når det bliver sagt, at de skal sikre, at disse indbetalinger til ATP kommer lønmodtagerne til gode, så havde jeg nær sagt: ja, hvad ellers? Ikke alene forholder man arbejderne kompensation for den prisstigning, som finder sted; man pålægger dem også som skatteydere, at de som straf, fordi de ikke får en dyrtidsportion, skal indbetale til ATP. I den foreslåede lovgivning er man så venlig, at man siger, de måske nok får pengene tilbage igen. Jeg synes altså, det er groft, og vi kan absolut ikke medvirke til gennemførelse af noget sådant, som i og for sig er at gøre nar i højere grad, end det er nødvendigt.

Med hensyn til forslagene til ændring af ATP er jeg enig i det positive i, at man nedsætter alderen, at beskæftigelsesperioden bliver nedsat, at beløbene bliver forhøjet, men jeg vil da også godt sige, at spørgsmålet om de 25 pct., man må købe aktier for i stedet for de nuværende 15 pct., hænger jo noget sammen med ledelsesretten inden for ATP. Det er sådan set lønmodtagernes penge. ATP er, uanset hvor meget man besmykker den, en tvungen opsparring; det er penge, man tager fra lønnen og sætter ind, og det må derfor være lønmodtagerne, der alene administrerer denne fond.

Vi er ikke særlig glade for ATP-ordningen, og det var også et led i en tidligere lønpolitisk løsning af en overenskomstsituation, at vi fik ATP. Når man har haft blot lidt føling med virkningen af ATP – her tænker jeg på de udbetalinger, som sker – og når man ser på den modregning, som kan finde sted for visse medlemmer i de ydelser, man får fra kommunerne, så må man sige, at det er meget karrigt, det, arbejderne får ud af den tvungne opsparring.

Vi kan altså ikke medvirke til gennemførelse af de to af lovforslagene. Om det tredje må vi sige: all right, der er små forbedringer. Vi havde helst set, at man ikke havde haft denne ATP-ordning.

Bolvig (RV):

Som deltager i augustforliget er det naturligt, at det radikale venstre kan gå ind for de tre lovforslag, som vi behandler her.

Vi mener også, at ordningen har et omkostningsdæmpende sigte til gavn for beskæftigelsen. Vi kan være tilhænger af forslagene af

flere årsager, fordi de inddragne portioner kommer lønmodtagerne til gode, aldersgrænsen nedsættes fra 18 til 16 år, mindstetimetallet sænkes fra 15 til 10 timer, og personer over 67 år får kompensation. Vi har bemærket enigheden i ATPs fornuftigt sammensatte bestyrelse, og vi finder det også rimeligt, at afgørelsen om udbetalingsmåden udskydes til 1979-80.

Ministeren bad om en positiv holdning i udvalgsarbejdet, og jeg tror også, ministeren ved, at det vil han få fra det radikale venstre.

Kurt Hansen (VS):

Som ministeren selv siger, er det centrale lovforslag nr. 165, hvorved augustforligets bestemmelser om dyrtidsportionsoverførselen føres ud i livet. Der må maksimalt komme to dyrtidsportioner til udbetaling hvert år, og det betyder, at lønarbejderne ikke får den hidtidige kompensation for prisstigninger. Det kan vi naturligvis ikke medvirke til – vi har også taget afstand fra augustforliget. Vi har ment, at det var rigtigt at udbygge dyrtidsordningen, således at den reelt gav fuld dækning for prisstigningerne; de 60 øre slår langt fra til. Man ser også, at lønmodtagerne må vente indtil 6 måneder på at få en regulering på dem, og boligposten bliver kun reguleret én gang om året, hertil kommer, at skatter og afgifter holdes helt udenfor.

Derudover er det rigtigt, som hr. Jørgen Jensen også nævnte det, at der faktisk bliver pålagt de lønarbejdere, som bliver snydt for temmelig sikkert 2 dyrtidsportioner årligt, en merskat. En dyrtidsportion svarer til 1,2 mia kr., efter hvad jeg kan forstå på bemærkningerne til lovforslaget, selv om den på finansloven er opført til 1.050.000.000 kr.

Vi kan altså ikke under nogen omstændigheder medvirke til dette.

Vi ser heller ikke særlig positivt på lovforslag nr. 166. Hele ATP-ordningen var jo led i den helhedsløsning, som også omfattede et overenskomstindgreb, og som det må være tinget bekendt, har vi ikke sympati for overenskomstindgreb. Jeg er også af den opfattelse – det er vi i VS – at ATP-ordningen er med til at lægge en vis dæmper på folkepensionens størrelse i øvrigt.

Nu foreslår man en ændring i retning af at give muligheder for at bruge denne kapital, som i årenes løb er oparbejdet i ATP-fonden.

[Kurt Hansen]

Det er vi modstandere af. Vi mener, at de penge, som er i den fond, er lønarbejdernes.

Man foreslår grænsen for medlemskab af ATP nedsat fra 18 til 16 år; det har vi ikke særlig sympati for. Heller ikke nedsættelsen af minimumsbeskæftigelseskravet fra 15 til 10 timer kan vi være med til.

Der er en ting, jeg godt vil have afklaret. Nu nåede jeg ikke at få læst selve ATP-loven, før vi fik disse forslag til behandling – der er jo mange andre ting at se til – men jeg mener, at det er sådan, at der skal være tale om reguleringer hvert tredje år efter loven, og mig bekendt er der ikke sket reguleringer siden 1965, i hvert fald ikke med hensyn til de udbetalinger, der finder sted. Jeg vil godt spørge ministeren, om jeg har ret i den vurdering. Hvis ministeren ikke kan svare p. t., så kan jeg da tage det op i udvalget. Sådan som jeg mener at have læst loven, ser det umiddelbart ud, som om der er tale om, at arbejdsgiverne faktisk har indbetalt alt, alt for lidt siden 1968.

Finansministerens forslag vil vi ikke stemme imod.

Honoré (KrF):

Der foreligger to forslag om ændring af ATP-lovgivningen. Lovforslag nr. L 165 er i sin helhed en udmøntning af augustforliget, som kristeligt folkeparti har tilsluttet sig, fordi det bidrager til en omkostningsdæmpning i erhvervslivet, som er af stor betydning for konkurrenceevnen og for vores mulighed for at få en positiv handelsbalance.

Hvad angår det andet forslag, lovforslag nr. L 166, så er noget af det en konsekvens af augustforliget. Andre dele deraf er derimod ikke en konsekvens af augustforliget, og vi står derfor selvfølgelig frit over for disse dele. Jeg kan derfor ikke på forhånd love, at kristeligt folkeparti vil tilslutte sig de forskellige forslag om ændringer i den nuværende ATP-lov.

Der er foreslået en ændring af bestyrelsens sammensætning. Hvilke konsekvenser har den? Vil den ikke medføre måske, at flertallet i ATP-fonden under en socialdemokratisk regering vil ligge i hænderne på socialdemokrater? Og hvad medfører det? Hvilke konsekvenser har det i grunden?

Ligeledes synes jeg, at forhøjelsen af den del af midlerne, der kan bruges til aktie køb, fra 15 til 25 pct. er meget stor, i betragtning af at man ikke engang er nået op på at udnytte de

15 pct. helt ud. Man kan også spørge sig selv, hvorfor der skal være en sådan tavshedspligt for de ansatte.

Kort sagt: der er en hel del spørgsmål og betænkeligheder, som gør, at vi ikke på forhånd kan binde os til at gå ind for alle de foreslåede ændringer i ATP-loven.

Hvad finansministerens forslag angår, kan vi tilslutte os det.

Alice Hedegaard (DR):

Lovforslaget om midlertidig indbetaling af visse dyrtidsportioner fra staten til ATP kan retsforbundet af flere grunde ikke støtte. Vi har ingen andel i augustforligets aftale om denne udgift for staten, hvor man med skatteydernes penge skal dække arbejdsmarkedsudgifter til dyrtidsbetaling. Ifølge § 6 har man endnu ikke taget stilling til formen for udbetalingen af disse penge; et forslag herom vil blive fremsat i folketinget i 1979-80. Selv om udbetalingen forventes at ville ske med rentetilskrivning og sammen med den øvrige ATP-pension, vil det grundet inflationen blive et ret uvæsentligt beløb, som dog koster skatteyderne et anseligt beløb.

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension indeholder ikke noget særlig ophidsende, men det foreslås dog, at de lønmodtagere, der har indbetalt så lidt til ATP, at deres pension udgør under 300 kr. pr. år, nu skal have denne pension udbetalt. Det måtte da være en selvfølgelig retfærdighed.

I det hele taget giver ATP-ordningen en så ringe pension i forhold til det store administrationssystem, at det var ønskeligt, om man nedlagde ATP.

Lovforslag nr. L 167 om ændring af lov om tjenestemandspension synes at være et efter omstændighederne fornuftigt forslag, som retsforbundet kan støtte.

Mette Madsen (V):

I sin fremsættelsestale siger arbejdsministeren, at der er et særligt problem for den gruppe lønmodtagere, der er over 67 år, og peger på en løsning af dette. Det må undre, at arbejdsministeren komplet har overset, at der findes endnu et problem, der dog er uendelig meget større, idet det vedrører hele den store gruppe lønmodtagere, der er kvinder. I slutbetænkningens vedrørende kvindernes stilling i samfundet står der i afsnittet om retsregler af betydning for kvindernes stilling i arbejdslivet:

[Mette Madsen.]

»at der ikke i lovgivningen findes bestemmelser, hvorpå man kan støtte en antagelse om manglende ligestilling mellem kvinder og mænd på arbejdsmarkedet, i uddannelsesområdet eller i samfundet i øvrigt.

Man vil dog i særlige bestemmelser med tilslutning til arbejdsmarkedsforhold kunne finde særregler for kvinder, der virker diskriminerende. Efter loven om ATP kan der således opnås enke-, men ikke enkemandspension, hvilket dog også kan opfattes som en diskrimination af kvinderne, som vel bør formenes at have samme interesse som mændene i at sikre en efterlevende ægtefælle.«

Allerede under folketingets behandling af loven om ATP i 1964 var spørgsmålet om enkemandspension fremme, men blev afvist. Den daværende arbejdsminister udtalte dog i tinget:

»Jeg tror også, man hen ad vejen løser dette problem.«

Men denne urimelige forskelsbehandling af kvinderne på arbejdsmarkedet fortsætter uændret i 1977, og efter augustforliget vil denne diskriminering blive endnu grellere, for efter forliget skal en eventuel tredje dyrtidsportion indbetales til ATP-fonden. Dette vil for enhver kvindelig lønmodtager betyde, at disse penge, som hun ved sin arbejdsindsats har tjent, og som rettelig tilkommer hende, i tilfælde af hendes død ikke vil tilfalde hendes familie, men forblive i fonden.

Det er ikke bare arbejdsministeren og hans parti, det er også foligspartierne og de konservative, der har overset eller ikke interesseret sig for denne fortsatte og udvidede diskriminering.

I debatten om nedsættelse af et ligestillingsråd, som jeg på venstres vegne gik imod, udtalte jeg, at der i Danmark ikke var brug for et ligestillingsråd, med den begrundelse, at folketinget var et ligestillingsråd, hvor hverken kvindelige eller mandlige medlemmer nogen sinde ville stemme for en kvindediskriminerende lov. Denne min tillid til mine kolleger bliver med dette forslag gjort sørgeligt til skamme, og man måtte uvilkårligt efter augustforliget udbyrde, at så forstod man bedre, at statsministeren måtte have et ligestillingsråd.

Men hvor er så ligestillingsrådet i denne sag? Ja, to af dets fire medlemmer sidder i dag i denne sal som medlemmer af dette høje ting, nemlig fru Karen Dahlerup Andersen, socialdemokratiet, og fru Grethe Fenger Møller, de

konservative. Det ville sikkert være af interesse for mange af tingets medlemmer – selv om de ikke er her i dag, kan det ses af referatet – om vi her i dag kunne få en rapport om, hvad ligestillingsrådet har foretaget sig i denne sag. Men det strider måske imod tingets forretningsorden. Af endnu større interesse vil det være at få at vide, hvordan de to nævnte medlemmer vil stille sig politisk ved den endelige afstemning om dette kvindediskriminerende forslag.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Må jeg ikke tage fru Mette Madsens spørgsmål først. Jeg ønsker at oplyse, at formanden for ligestillingsrådet, fru Karen Dahlerup Andersen, allerede for adskillige måneder siden, i det øjeblik dette spørgsmål kom op, over for mig har peget på denne problematik, at jeg derefter har rejst den over for ATPs bestyrelse, at en enig ATP-bestyrelse har bekræftet, at de ønsker at arbejde med dette problem, men at de finder, at det for nærværende rummer sådanne vanskeligheder, at det rettelig bør løses i forbindelse med den pensionsreform, vi forhåbentlig står tæt over for. Der er altså taget et initiativ fra ligestillingsrådets side, der er skabt en vurdering i ATPs bestyrelse, af alle parter i ATPs bestyrelse, og der er fra regeringens side taget stilling til denne vurdering. Vi har accepteret den, men vi er også enige i, at drøftelsen – enten om enkemandspension eller om ingen enkepension, for det er det, der er spørgsmålet – skal fortsætte med henblik på, at det løses i forbindelse med den kommende pensionsreform.

Til hr. Erling Dinesen skal jeg sige, at det er tanken at behandle de 67-årige udbetalingsmæssigt på samme måde som de øvrige aldersgrupper.

Jeg skal til hr. Nauwerby sige, at jeg naturligvis beklager, at han ønsker at lægge sig fast på udbetalingsstidspunktet allerede nu. Jeg finder, at der er megen rimelighed i ATP-bestyrelsens enstemmige holdning gående på, at man må kende lidt til de beløbsstørrelser, vi til den tid opererer med – hvor mange portioner blev det til? – og at vi må kende, når det er muligt, lidt mere til pensionsreformen, således at det kan gå ind i drøftelserne, når man skal overveje udbetalingsmåden.

Jeg har ingen bemærkninger til hr. Johan Philipsen. Jeg konstaterede, at han var principielt og generelt imod, så det giver ikke så megen anledning til detailtilbagemeldinger.

[Arbejdsministeren.]

Jeg kan bekræfte over for hr. Ninn-Hansen, at de holdninger, der er givet udtryk for ved besvarelser af spørgsmål i forbindelse med augustforliget, stadig er gældende.

Jeg kan til hr. Kurt Hansen sige, at der er ingen regler, der forlanger ændringer af taksterne hvert tredje år. Det, der står i reglerne, er, at man skal foretage opgørelser med hensyn til de aktuarmæssige beregninger hvert tredje år. Derimod kan jeg oplyse, at den sene-
ste forhøjelse er sket i 1972.

Endelig skal jeg takke for en modtagelse af dette kompleks af forslag, der tegner et billede af et flertal for forslagene og især et billede af, at en række af forslagens detaljer vil få en endog overordentlig stor tilslutning i denne sal.

Grethe Fenger Møller (KF):

Efter fru Mette Madsens tale skulle man næsten tro, at de diskriminerende bestemmelser, der rent faktisk findes i ATP-loven, skal indføres nu i forbindelse med de lovændringer, der er til behandling i dag. Det er jo ikke tilfældet. Det, vi i dag behandler, er nogle konsekvensændringer dels efter augustforligets vedtagelse, dels efter ophøjelsen af mæglingsfor-
slaget til lov.

Men når dette er sagt, så vil jeg sige, at jeg da i princippet er enig med fru Mette Madsen i, at det må være rigtigt, at vi får afskaffet de diskriminerende bestemmelser, der findes i ATP-lovgivningen. Jeg kan ikke udtale mig på ligestillingsrådets vegne. Jeg er ikke medlem af ligestillingsrådet – jeg er ansat i ligestillingsrådet, derfor ville det ikke være rigtigt, om jeg udtalte mig på ligestillingsrådets vegne – men personlig er jeg enig med fru Mette Madsen i dette.

Men jeg er også enig med arbejdsministeren i, at det nok er det rigtigste, at vi venter med at løse disse vigtige problemer, indtil vi skal behandle hele spørgsmålet om en pensionsreform og i den forbindelse får en udtalelse fra ATP.

Det har været vigtigt for os, at vi, når vi skulle have disse ændringer, foretager ændringer i mindst muligt omfang – det har også været en konsekvens af mæglingsforslaget – men jeg ser meget gerne, at vi snarest muligt i forbindelse med en pensionsreform også får en ændring af ATP-lovgivningen, så vi får ligestilling dér.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg er glad for at høre, at formanden for ligestillingsrådet efter min opfordring virkelig gik til regeringen med dette spørgsmål. Men vi kommer jo ikke bort fra, at der har været arbejdet meget, meget længe med dette problem, og når ministeren nævner, at det skal indgå i debatten om en pensionsreform, så vil der jo kunne gå år og dag, inden vi får en løsning på dette problem. Det er jo her og nu, det bliver aktuelt, at en eventuel tredje dyrtidsportion skal indgå i fonden.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om han slet ikke har overvejet at løse problemet for kvinderne, som det nu er foreslået at løse det for lønmodtagerne over 67 år. Der kan jo gå lang tid, inden man får en reform, og hvem ved, om det spørgsmål overhovedet bliver rettet i forbindelse med den? Der vil kunne skride mange, mange penge fra de kvindelige lønarbejdere ind i denne fond – penge, som de eller deres familie aldrig nogen sinde vil få at se.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Jeg er fortsat af den opfattelse – og jeg er naturligvis glad for, at fru Grethe Fenger Møller støttede den – at dette spørgsmål skal løses i den større sammenhæng, hvor det synes at høre hjemme. Jeg vil også gerne understrege, at de ændringer i ATP, der for øjeblikket foreslås, jo er ændringer, som har til baggrund, at vi har en hastesag i dette ting for at opfylde en beslutning, der har forbindelse med den overenskomst, vi netop har ophøjet til lov. Derudover er det altså lykkedes ATPs bestyrelse at gøre sig færdig med enkelte andre elementer, de var enige om, og dem er jeg da glad for at vi får hurtigt til behandling. Men jeg må have respekt for den vurdering i ATPs bestyrelse, at dette spørgsmål er så kompliceret, og at en pensionsreform er så afgørende for dette spørgsmåls løsning, at man må kombinere disse ting.

Jeg har ikke det mindste imod at sørge for, at arbejdsmarkedsudvalget får en endda overordentlig fyldig orientering om det meget dybtgående arbejde, der har ligget til grund for, at ATPs bestyrelse ikke har ment at kunne gøre sig færdig. Det er nemlig ikke så helt ukompliceret en sag, som fru Mette Madsen synes at gå ud fra.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:
Valg af 1 medlem til Europa-Parlamentet fra den 1. maj 1977 (i stedet for Ole Espersen).

Valgt blev:

Erik Holst (S).

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Poulsgaard* har meddelt mig, at han på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 3. maj 1977 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Tang Sørensen* har meddelt mig, at han ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, jfr. valglovens § 84, stk. 3, 2. pkt., hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 3. maj 1977 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri. (Lovf. nr. L 86). Eksemplarer vil blive omdelt.

Boligudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Ophævelse af godtgørelse for merværdi-afgift m. m.). (Lovf. nr. L 5). Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Boligudvalget (2/5 77):

Udtræder: Steen Folke

Nyt medlem: Wilhjelm

Udtræder: Tange

Nyt medlem: Kirsten Jacobsen

Kommunaludvalget (2/5 77):

Udtræder: Ejler Koch

Nyt medlem: Svend Erik Rasmussen

Miljøudvalget (2/5 77):

Udtræder: Ejler Koch

Nyt medlem: Tove Frederiksen

Udtræder: Karen Dahlerup Andersen

Nyt medlem: Erenbjerg

Retsudvalget (2/5 77):

Udtræder: Ejler Koch

Nyt medlem: Poul Nielson

Udv. ang. vidensk. forskning (2/5 77):

Udtræder: Ejler Koch

Ny stedf.: Svend Erik Rasmussen

Erhvervsudvalget (2/5 77):

Udtræder: Robert Pedersen

Nyt medlem: Poul Nielson

Udv. til valgs prøve (2/5 77):

Udtræder: Karen Dahlerup Andersen

Nyt medlem: Svend Erik Rasmussen

Boligudvalget (2/5 77):

Udtræder: Glistrup

Ny stedf.: Uwe Jensen

Landbrugs- og fiskeriudv. (2/5 77):

Udtræder: Kaj Larsen

Nyt medlem: Erlendsson

Det polit.-økonomiske udv. (2/5 77):

Udtræder: Tange

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen

Retsudvalget (2/5 77):

Udtræder: Tange

Ny stedf.: H. C. Hansen

Socialudvalget (2/5 77):

Udtræder: Kaj Larsen

Nyt medlem: Erlendsson

Markedsudvalget (2/5 77):

Udtræder: Kaj Larsen

Ny stedf.: Erlendsson

Udtræder: Maisted
 Ny stedf.: Lawaetz
 Udtræder: Lawaetz
 Nyt medlem: Glistrup

Landbrugs- og fiskeriudv. (2/5 77):

Udtræder: Bent Olsen
 Nyt medlem: Jes Schmidt
 Udtræder: Bodil Liventhal
 Ny stedf.: Mimi Jakobsen

Udv. om offentlige arbejder (2/5 77):

Udtræder: Bent Olsen
 Ny stedf.: Jes Schmidt

Skatte- og afgiftsudv. (2/5 77):

Udtræder: Bent Olsen
 Ny stedf.: Jes Schmidt

Kommunaludvalget (2/5 77):

Udtræder: Mimi Jakobsen
 Nyt medlem: Jes Schmidt
 Udtræder: Bent Olsen
 Ny stedf.: Mimi Jakobsen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, tirsdag den 3. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Poulsgaard.*
- 2) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Tang Sørensen.*
- 3) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 4) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om dyreforsøg.
- 5) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg m. v.
- 6) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om et hovedstadsråd.
- 7) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende.
- 8) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om skibsmåling.
- 9) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Lejeværdiregler m. v.).
- 10) *Første behandling af:*
 Forslag til folketingsbeslutning om sikring af dansk skibsværftsindustri [af Bjørn Poulsen m. fl.].
- 11) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af skattekontrolløven. (Kontrol med renteindtægter i pengeinstitutter m. v.).
- 12) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om visse forbrugeraftaler, (Dørsalg m. v., postordresalg og løbende tjenesteydelser).
- 13) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om overformynderiets virksomhed. (Nedlæggelse af overformynderi).
- 14) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v.
- 15) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser.
- 16) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om forsikringsvirksomhed.
- 17) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med industrielle processer m. v.
- 18) *Forhandling om handelsministerens redegørelse af 29. april 1977 om energipolitik.*
- 19) *Første behandling af:*
 Forslag til folketingsbeslutning om fremme af vindkraftens anvendelse i elforsyningen [af Wilhelm m. fl.].

20) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om fremskyndelse af kraftvarmeudbygning [af Wilhelm m. fl.].

21) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af transmissionssystem m. v. for naturgas [af Wilhelm m. fl.].

22) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om fremme af bygningsisolering og anvendelse af solvarme [af Wilhelm m. fl.].

23) *Første behandling af:*

Forslag til lov om anvendelse af kernekraft som energikilde i Danmark [af John Winther m. fl.].

Mødet hævet kl. 15.56.
